

STORTINGET

Innst. 409 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 99 LS (2022–2023)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i våpenloven (unntak fra taushetsplikten)

Til Stortinget

Ettersom gjennomføringen av den delegerte kommisjonsforordningen i norsk rett nødvendiggjør lovendring, anmodes det i proposisjonen om Stortingets samtykke til godtakelse av rettsakten, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. Det vises til egen innstilling om samtykkesaken.

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i våpenloven som åpner for at det kan gjøres unntak fra taushetsplikten i forskrift. Endringene legger til rette for gjennomføring av delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/1423, som inneholder bestemmelser om systematisk elektronisk utveksling av opplysninger om avslag på søknad om tillatelse til erverv eller innehav av enkelte typer skytevåpen.

For at norske myndigheter skal kunne utveksle opplysninger etter forordningen, er det nødvendig å gjøre unntak fra taushetsplikten som følger av våpenloven § 38 første punktum, jf. forvaltningsloven § 13.

Norge er tilknyttet Schengen-samarbeidet gjennom avtale 18. mai 1999 om Norges og Islands tilknytning til gjennomføringen, anvendelsen og videreutviklingen av Schengen-regelverket. Norge skal på selvstendig grunnlag avgjøre om innholdet i rettsakter som er en videreutvikling av Schengen-regelverket, skal godtas fra norsk side og innarbeides i norsk rett. I henhold til Schengen-avtalen artikkel 8 nr. 2 bokstav a skal Rådet for Den europeiske union underrette Norge om vedtak om nye rettsakter som innebærer en videreutvikling av Schengen-regelverket. Norge har ikke enda notifisert EU om at man fra norsk side godtar forordningen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til at EUs opprinnelige våpendirektiv (91/477/EEC) fra 1991 har vært gjennom to store revisjoner, sist i 2017. Komiteen merker seg at våpendirektivet er Schengen-relevant, og at Norge tok del i forhandlingene om revisjonene.

Komiteen merker seg at de omfattende revisjonene førte til behov for et nytt, konsolidert våpendirektiv, og at det nye direktivet, vedtatt av Europaparlamentet og Rådet for Den europeiske union 24. mars 2021, ikke inneholder materielle endringer sammenlignet med det opprinnelige våpendirektivet etter siste revisjon 17. mai 2017.

Komiteen merker seg at våpendirektivet artikkel 18 nr. 4 pålegger medlemsstatene å utveksle opplysninger om tillatelser til overføring av skytevåpen til annen

medlemsstat samt opplysninger om avslag på søknad om våpenløyve etter våpendirektivet artikkel 9 og 10 (ervert og innehav av skytevåpen mv. i kategori A og B) på grunnlag av sikkerhetsmessige forhold. Komiteen registrerer at det av artikkel 18 nr. 5 følger at Kommisjonen kan gi utfyllende regler for gjennomføringen av kravet til informasjonsutveksling samt etablere et elektronisk system for utveksling av slik informasjon.

Komiteen viser til at Kommisjonen 21. mai 2021 vedtok delegert forordning (EU) 2021/1423, som stiller nærmere krav til medlemsstatenes utveksling av informasjon om avslag på søknad om våpenløyve til skytevåpen, vitale våpendeler og ammunisjon i kategori A og B. Komiteen merker seg at departementet vurderer forordningen som Schengen-relevant, og at den er behandlet deretter.

Komiteen merker seg at Artikkel 1 slår fast at virkeområdet til forordningen er å gjennomføre kravet til informasjonsutveksling etter våpendirektivet artikkel 18 nr. 4.

Komiteen merker seg videre at Artikkel 2 bestemmer at medlemsstatene skal bruke Internal Market Information System (IMI) som plattform for informasjonsutveksling. Komiteen registrerer at IMI er etablert med hjemmel i forordning (EU) 1024/2012 (IMI-forordningen) og er et informasjonsutvekslingssystem (software) som er utviklet for å hjelpe medlemsstatene å oppfylle sine forpliktelser i henhold til administrativt samarbeid på det indre markedet.

Komiteen viser til at Artikkel 3 bestemmer hvilke opplysninger medlemsstatene skal utveksle i IMI. Plikten etter artikkel 3. nr. 1 gjelder for avslag på søknad om tillatelse til ervert og innehav av skytevåpen i kategori A og B, jf. våpendirektivet artikkel 9 og 10. Komiteen registrerer at dette innebærer at plikten i praksis omfatter avslag på søknad om alle våpentyper utenom hagler og rifler med enkeltskudd eller manuell omlading, halvautomatiske hagler eller rifler med fast magasin som bare kan lades med inntil tre patroner, pistoler med randtenning og enkeltskuddslading, deaktiverte skytevåpen og skytevåpen som er gjort om til å skyte ammunisjon uten prosjektil. Komiteen merker seg at «avslag på søknad» («refusal to grant authorisation») her innebærer enhver administrativ eller judisiell avgjørelse tatt av offentlige myndigheter som har til formål å hindre en enkeltperson fra å erverve eller inneha et skytevåpen som omfattes av våpendirektivet artikkel 9 eller 10, herunder både avslag på søknad og vedtak om tilbakekall av løyve, jf. fortalen punkt 3.

Komiteen merker seg videre at Artikkel 3 nr. 1 også angir hvilke opplysningskategorier som skal registreres i IMI, og at det i hovedsak er opplysninger for å identifisere den vedtaket retter seg mot, det organ som har utferdiget løyvet, og nærmere opplysninger om hvil-

ket løyve som er gitt. Grunnene for avslag skal derimot ikke registreres.

Komiteen merker seg at Artikkel 5 gir nærmere regler om hvor lenge registreringer skal være tilgjengelige i IMI, og at registreringer om avslag på søknad eller lignende skal være tilgjengelige i ti år etter at opplysningene sist ble oppdatert, med mindre vedtaket gjelder for kortere tid. Komiteen registrerer at delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/1423 er vedtatt med hjemmel i direktiv (EU) 2021/555 og må anses som et supplement til dette direktivet og dermed også som en videreutvikling av Schengen-regelverket.

Komiteen viser til at Grunnloven § 26 annet ledd bestemmer at traktater om saker som er av særlig stor viktighet, og i alle tilfeller traktater hvis iverksettelse etter Grunnloven nødvendiggjør en ny lov eller stortingsbeslutning, først blir bindende når Stortinget har gitt sitt samtykke.

Komiteen viser til at det fremgår av kapittel 5 i proposisjonen at det er nødvendig med lovendring for å gjennomføre delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/1423.

Komiteen merker seg at departementet vurderer rettsakten til å bidra til bedre informasjonsflyt mellom Schengen-landene, og at den vil gi bedre grunnlag for kontroll ved tildeling av våpenløyver.

Komiteen viser til at det følger av våpenforskriften § 13-2 at det kan registreres opplysninger som er nødvendige for å føre kontroll med at reglene i våpenloven og forskriften blir fulgt, samt å sikre en forsvarlig våpenforvaltning, medregnet opplysningskategoriene som er listet opp i nr. 1 til 8. Komiteen registrerer at opplysninger om nektelse av våpenløyve, som avslag på søknad og tilbakekall av løyve, ikke er nevnt i § 13-2, og at selv om opplistingen ikke er uttømmende, jf. ordlyden «medrekna», blir slike opplysninger vanligvis ikke ført i våpenregisteret.

Komiteen legger til grunn at politiets beslutning om avslag på våpensøknad eller tilbakekall av løyve treffes i form av et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 bokstav b. Komiteen merker seg at forvaltningsloven gjelder for saker etter våpenloven, jf. våpenloven § 38, og at det betyr at selv om avslaget ikke er registrert i våpenregisteret, vil det fremgå av det enkelte vedtaket.

Komiteen legger til grunn at opplysninger om avslag på søknad om våpenløyve eller tilbakekall på grunn av kravene til vandel og personlige egenskaper hos den som vil erverve skytevåpen mv., som regel vil regnes som opplysninger om «noens personlige forhold» som er underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. Komiteen legger videre til grunn at siden ingen av unntakene fra taushetsplikten etter § 13 bokstav a eller b gjelder for opplysninger om avslag på søknad om eller tilbakekall av våpenløyve, er utgangs-

punktet at disse opplysningene ikke kan utleveres etter gjeldende rett.

Komiteen merker seg at det derfor foreslås å endre våpenloven §§ 38 og 41 for å hjemle fastsettelse av unntak fra taushetsplikten i våpenforskriften, og at endringene blir ansett som nødvendige for å kunne gjøre unntak fra forvaltningslovens regler om taushetsplikt i forskrift. Det blir videre foreslått å inkorporere den delegerte kommisjonsforordningen i våpenforskriften § 11-14.

Komiteen viser til at god kontroll med våpen og våpenløyver er viktig og nødvendig, også i et internasjonalt perspektiv. Komiteen mener det er positivt at rettsakten vil bidra til bedre informasjonsflyt mellom Schengen-landene, og at det vil gi bedre grunnlag for kontroll ved tildeling av våpenløyver.

Komiteen er følgelig enig i at det gjøres nødvendige endringer i våpenloven §§ 38 og 41 for å hjemle fastsettelse av unntak fra taushetsplikten i våpenforskriften.

Komiteen viser til innspill fra Datatilsynet i departementets høringsrunde, hvor det fremgår at det nye systemet for utveksling av opplysninger etter våpendirektivet vil kreve retningslinjer fra Politidirektoratet, og at det må etableres rutiner for sletting i samsvar med fristene i den delegerte kommisjonsforordningen artikkel 5. Det vises videre til at departementet også ser behov for slike retningslinjer, og at dette vil bli fulgt opp etter at lov- og forskriftsendringene er vedtatt. Komiteen vil understreke viktigheten av at dette følges opp snarlig, samt at rutiner for sletting i samsvar med friste-

ne i den delegerte kommisjonsforordningen artikkel 5 etableres.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i våpenlova (unntak fra taushetsplikten)

I

I lov 20. april 2018 nr. 7 om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon gjøres følgende endringer:

§ 38 første punktum skal lyde:

Forvaltningsloven gjelder for saker etter denne lova med dei særreglane som er fastsette i andre og tredje punktum i paragrafen her *eller i forskrift i medhald av § 41 nr. 32.*

§ 41 nr. 32 skal lyde:

32. forholdet til forvaltningsloven, medrekna *sakshandsamingsreglar, reglar knytte til intervju og unnatak frå teieplikta*, jf. § 38,

II

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.

Oslo, i justiskomiteen, den 23. mai 2023

Per-Willy Amundsen

leder

Odd Harald Hovland

ordfører

